

TELESKOP

□ [Naslovnica](#) [Hrvatska](#) [Svijet](#) [Kolumne](#) [Zelena Hrvatska](#)

[Hrvatska](#), [Tema dana](#)

EKSKLUZIVNO: Kako država kažnjava posvojenu djecu s dvostrukim identitetom: Ispovijesti očajnih roditelja

objavljeno prije 4 tjedna Piše [Romana Eibl](#)

□ 2

Popularno

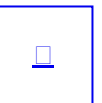

[Ugledni sudac](#)

[upozorava: Ako netko nema novca i blokiran je, ne znam kako će taj išta vratiti u ratama](#)

4 days ago

[“Pošteni Albanac” Dritan Abazović](#)

„Najozbiljnije razmišljam podići tužbu protiv Republike Hrvatske zbog diskriminacije te pravne, zdravstvene, sigurnosne i emocionalne ugroze moga djeteta. Zapravo, žao mi je što to već nisam učinila“, kaže odlučno Tamara, majka 10-godišnje djevojčice Tene. Tenu je posvojila prije pet godina i njezina je kći jedno od 1100 posvojene djece koja su se zbog sistemske pogreške našla u svojevrsnom zakonskom vakuumu, bez mogućnosti da posvojenjem dobiju i novi osobni identifikacijski broj (OIB), što ovu i inače nadasve ranjivu društvenu skupinu čini još ranjivijom.

O čemu je riječ? Djeca posvojena po Obiteljskom zakonu iz 2003. ili u vrijeme suspenzije Obiteljskog zakon iz 2015. godine, nemaju zakonskog uporišta za dobivanje novog OIB-a i JMBG-a. Novi Obiteljski zakon iz 2015. značajno je unaprijedio zaštitu prava i interesa posvojene djece, jer im je omogućio promjenu OIB-a. Međutim, ipak nije primjereno „pokrio“ problem cijele posvojiteljske zajednice, jer djeci posvojenoj prije 2015. nije omogućio retroaktivnu promjenu OIB-a, pa su njihova prava i interesi ostali trajno ugroženi. Što se u stvarnom životu očituje, ili se može očitovati, na razne načine, o čemu su nam

[odlučuje
o sudbini
Crne
Gore:](#)

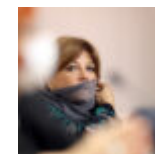
[Europejac, a član
prosrpske koalicije](#)
4 days ago

[Plenković otkrio da mu
je Josipa Rimac slala
SMS poruke: Nestala
memorijaska kartica na
kojoj su bili snimljeni
razgovori s ministrima?](#)
3 days ago

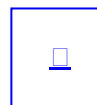

[Najtraženiji političar u
Crnoj Gori zahvaljuje
se jednom Hrvatu:
Teleskop otkriva o
kome je riječ](#)
21 hours ago

[Karolina
Vidović
Krišto](#)

[odgovorila
Jandrokoviću: Donijeli
su odluku kako bi me
prisilili da nosim](#)

svoja traumatična iskustva ispričale tri obitelji, objašnjavajući zašto su prave tempirane bombe ispreplitanja dva identiteta njihove posvojene djece.

Pet godina traje nadmudrivanje države s posvojiteljskom zajednicom koja je iscrpila svu institucionalnu proceduru da nadležnima, i zakonodavcima i izvršnoj vlasti, objasni zašto je nužno da po hitnom postupku omogućuje bolje reguliranje identiteta 1100 posvojene djece te ostvarivanje njihovih Ustavom zajamčenih prava. Bio bi to mali znak podrške hrvatskoga društva djeci koja nisu imala sreće roditi se u obiteljima koje bi im bile potpora. Posvojitelji su, međutim, naišli na zid samodostatnih i neosjetljivih poluga vlasti, iako su se sa svojim problemom probili u svibnju 2018. i do saborskih klupa, te inicirali raspravu o njihovu prijedlogu izmjena i dopuna Zakona o OIB-u. No, HDZ-ova vladajuća većina pomela je njihov prijedlog, kojeg je zastupala oporba, kao da se radi o nepremostivim svjetonazorskim razilaženjima, a ne o tehničkoj provedbi krajnje humanog zahtjeva koji dotiče sigurnosne, socijalne, zdravstvene, psihološke i emotivne aspekte dijela posvojenika.

Problem je i dan danas otvoren, stari OIB djece s novim identitetom povlači se kroz sustav raznih ustanova i institucija i razotkriva sve bitne podatke iz njihovih prošlih života, koji se nikoga ne bi trebali ticati niti biti ikome vidljivi.

Priča prva

„Naša se obitelj”, priča nam Tenina majka Tamara, „nedopustivo, na neprimjeren način i na neprimjerenim mjestima, u više navrata susrela s bivšim identitetom i prošlim životom naše posvojene kćeri. U punom smislu smo na vlastitoj koži osjetili kako se u našem društvu krhko čuva identitet posvojene djece. S Teninim starim podacima suočili su nas više puta u zdravstvenim ustanovama, pa čak i u policijskim evidencijama, a upravo su nam u MUP-u rekli da će stari podaci naše djevojčice biti zaključani i nevidljivi bilo kome u sustavu,” kaže Tamara, pa ukratko objašnjava proceduru nakon posvojenja:

„Dijete dobiva novi rodni list, novi izvadak iz matične knjige rođenih i novu domovnicu i to su naši osnovni identifikacijski dokumenti. Posvojeno dijete dobiva prezime novih roditelja. Ime se ne preporučuje mijenjati ukoliko je dijete u dobi da se već naviknulo na svoje ime. S novim Teninim dokumentima otišli smo u MUP, pa u Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i odradili svu potrebnu proceduru da bismo svoju posvojenu kćer i formalno odvojili i zaštitili od prošlog života. Ali, ostala je jedna bitna, razorna poveznica – OIB! Tenu smo posvojili u vrijeme dok Obiteljski zakon iz 2015. još nije bio na snazi i naša djevojčica nije dobila novi OIB, a ni danas, pet godina kasnije, nema zakonskog uporišta da ga dobije. Pa su nas, vrlo uznemirujuće, počeli pratiti njeni stari podaci. Prvi puta na hitnom prijemu u KBC Zagreb na Rebru. Predala sam Teninu zdravstvenu knjižicu, a sestra na prijemnom mi je rekla da je pod tim OIB-om uvedeno neko drugo dijete. Rekla sam joj da je dijete posvojeno, da ima stare podatke, objasnila joj da sam nove podatke predala i u MUP-u i u HZZO-u i to je automatizmom trebalo biti izmijenjeno. No, nije bilo, jer bolnica

[masku](#)

3 days ago

[Dalija](#)

[Orešković jako](#)

[naljutila Plenkovića:](#)

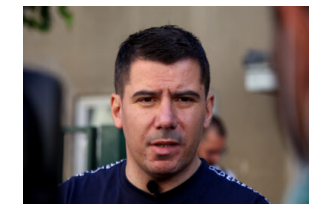
[Umiješao se](#)

[Jandroković pa joj](#)

[odmah dao opomenu](#)

2 days ago

Izbor urednika

[INTERVJU S](#)

[NIKOLOM](#)

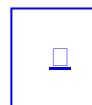
[GRMOJOM:](#)

[Faktograf je](#)

[propagandni alat](#)

[blizak tajkunskoj](#)

[ljevici](#)

nije spojena sa središnjim sustavom. Svaka institucija u kojoj je moja kćer bila prije posvajanja ima ju zavedenu sa starim podacima, a ja, naravno, ne znam gdje je ona sve bila i gdje se još mogu suočiti s ovom delikatnom situacijom.“

Isto im se nedavno dogodilo i u Dječjoj bolnici u Klaićevoj. „Pet godina nakon posvojenja, predala sam zdravstvenu knjižicu, a sestra mi je rekla isto što sam čula tri i pol godine ranije na Rebru: ‘Oprostite, ali ja pod tim OIB-om imam upisano neko drugo dijete.’ Pao mi je mrak na oči. Moja je prva reakcija bila: ‘Molim vas, nemojte da opet ponovno moram slušati i prolaziti što sam već prošla.’ Dva puta sam udahnula, pa izdeklamirala da je moje dijete jedno od onih tisuću i nešto što su zapeli u sustavu. Sestra je potom ažurirala podatke moje kćeri. Tena, na sreću, ništa nije ni čula ni shvatila, jer joj je ‘panika’ kod doktora, a i sestra je bila diskretna“, priča majka Tamara. Međutim, ona je, kao aktivna članica posvojiteljske zajednice, upoznata sa situacijama u kojima zdravstveno osoblje baš i nije bilo susretljivo ni diskretno.

„Meni su u obje delikatne situacije sestre tiho rekle da imamo problem. Nerijetko se posvojitelji, suočeni s neprimjerenim propitkivanjem, mogu osjećati kao da su pod sumnjom, kao da su za nešto krivi i primorani su se pravdati pred djetetom. Dijete može i glasno biti prozvano starim prezimenom, a mi sjedimo u čekaonici s još desetak, dvadesetak ljudi. Otkud znam tko sjedi među njima, možda biološka teta, ujak, biološka baka moga djeteta, zna li netko ili ne zna to prezime, ili zašto bi nekome mogao biti zanimljiv taj podatak. Mi smo bespotrebno izloženi izvan svake pameti“, kaže Tamara.

Najviše je brine što ne zna hoće li, tko i kada, zbog izloženosti njene kćeri preko staroga OIB-a, nešto saznati iz njenog prošlog života i to na bilo koji način (zlo)upotrijebiti.

„Mi živimo u malome kvartu, u kojem svi sve poznaju, djeca joj i ovako znaju dovikivati tebe tvoja mama ne voli, ovo nije tvoja prava mama. Djeca znaju biti vrlo okrutna. Nosimo se s mnogim izazovima, istodobno i s nerazumijevanjem sustava, još nam samo treba netko nepozvan banuti na vrata. Jer, jednako kao što po OIB-u možete doći do starih podataka o djetetu, možete doći i do novih. Ta povratna veza je ono što me zapravo jako zabrinjava. Mi smo se posložili, sredili, funkcioniramo. Tena je došla u našu obitelj kao zanemareno dijete, nije znala ništa, ni što je nebo, ni što je slikovnica, ni bicikl. Bila je gladna pažnje, ljubavi, svega. Prošli smo kroz razne psihološke igraonice, kroz grupne i pojedinačne terapije. Trebala je zacjeljivati traume i procesuirati bivši život. I neka nam sutra netko, pa čak i u najboljoj namjeri, dođe na vrata, napraviti će nam dar mar, narušiti će mom djetetu cijelu ravnotežu. Moje dijete će se, naravno, upoznati sa svime sa čime se treba upoznati o sebi, ali kada za to dođe vrijeme.“

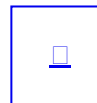
Tamara i Tena tako se zovu samo za potrebe ovoga teksta, jer majka posvojiteljica jedino anonimnim istupom ne ugrožava svoje dijete i svoju obitelj.

[Što je zapravo HDZ:](#)
[Zašto se u njemu](#)
[ugodno osjećaju i](#)
[“udbaši” i “ustaše”?](#)

[VELIKO](#)
[ISTRAŽIVANJE](#)
[TELESKOPA: Kako](#)
[su Plenković i](#)
[Milanović nemarom](#)
[i nečinjenjem](#)
[zagorčali život](#)
[stotinama posvojene](#)
[djece](#)

„Javnim istupanjem jasno stavljam do znanja da moje dijete nije zaštićeno, što zlonamjernima može biti poziv na akciju. Šahovskim rječnikom, nalazim se u pat poziciji, jer svojim bih istupima željela zaštititi kćer, a s druge bih je strane, da istupam neanonimno, razotkrila, govoreći svijetu i puku da je moje kćer nezaštićena i da svaka šuša može doći do njenih podataka. Preostaje mi biti nevidljiva, a kad si nevidljiv, slabije te se i čuje, nemaš dovoljno snage za pritisak na institucije da učine ono što su davno morale učiniti. Država je propustila zaštititi moje dijete i još 1100 druge djece, dala sam institucijama dovoljno vremena da riješe našu neprihvatljivu i nedopustivu situaciju i ja sam s razlogom vrlo zabrinuta i s jako dobrim razlogom ću tužiti državu!„

Priča druga

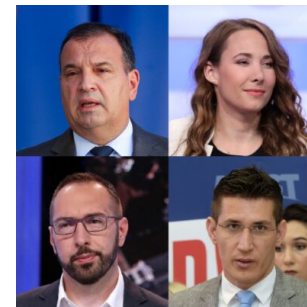
„Naša je djevojčica posvojena 2015. u vrijeme kada je novi Obiteljski zakon bio suspendiran, zbog čega joj nije bilo moguće promijeniti JMBG i OIB. Unatoč tome što smo kontaktirali sve nadležne institucije kako bismo ažurirali OIB podatke, i one su to učinile, svaki naš odlazak liječniku završio je tako da smo ili ja ili moja supruga morali objašnjavati da je djevojčica posvojena i moliti da joj se pruži liječnička skrb. Prigodom prva dva dolaska liječniku opće prakse, sustav je ukazivao da nije osigurana, pa sam u dva navrata otišao u HZZO, gdje su joj potom podaci oba puta ažurirani. Nekoliko mjeseci kasnije odlazimo u dežurnu ambulantu, sustav opet ne prepoznaje da je moja kći osigurana, te joj liječnik ne može izdati recepte. Sustav mu to ne dozvoljava! Opet sam primoran objašnjavati da je dijete posvojeno, da je osigurano, ali eto to se u sustavu opet ne vidi. Liječnik pokazuje razumijevanje i piše recepte ručno! Pitam se što bismo napravili da liječnik nije pokazao razumijevanje? Našoj bi bolesnoj djevojčici, s povišenom temperaturom, bilo uskraćeno liječenje na koje po zakonu sva maloljetna djeca imaju pravo“, priča nam o svojim iskustvima Siniša, otac posvojene djevojčice Marije. (I njihova imena su u stvarnosti drukčija.)

I on i njegova supruga dijele strahove ostalih posvojitelja koji su bili diskriminirani, ili uskraćeni za svoja prava, ili su se osjećali poniženima u raznim ustanovama, jer sustav putem OIB-a njihovu djecu prepoznaje po biološkim podacima i adresama rođenja, tj. adresama bioloških roditelja.

„Naša kći ide u školu, aktivna je u više sportova, pohađa i glazbenu školu, išla je i u školu skijanja, i mi svugdje ostavljamo njezine podatke i njezin OIB, koji posvuda cirkulira. Nismo sigurni hoće li i kada netko nešto izvući, iako ljudi u pravilu nisu zainteresirani po tome čačkati, ali... Uvijek postoji ali. Dakle, nismo sigurni hoće li se nekome njezini podaci učiniti zanimljivima“, zabrinut je Marijin otac.

Produbljuje temu, pa kaže:

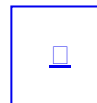
„Poanta priče je da su mnoga posvojena djeca izuzeta iz obitelji u kojima su bila

[Priprema se veliki udar na Bandića: Plenković ima Beroša, Milanović Tomaševića, a Petrov Troskota ili Mariju Selak Raspudić](#)

[EKSKLUZIVNO: Kako država kažnjava posvojenu djecu s dvostrukim identitetom:](#)

zanemarivana, fizički i(li) seksualno zlostavljana. Kome od posvojitelja na vratima treba zlostavljač?! To nisu roditelji koje biste poželjeli ikad vidjeti na svome pragu. Meni je razvidno iz Marijinih podataka da to nije bila njena priča, ali imate puno tužnih, pa i zastrašujućih dječjih sudbina roditelja monstruma. Njima su djeca oduzeta, ne iz prvog, ne iz drugog, nego iz trećeg ili četvrtog pokušaja, u svakom slučaju prekasno, i ta djeca trebaju zaštitu od takvih roditelja, a ne da im sustav ostavlja mogućnost da mogu doznati gdje živi obitelj koja je posvojila njihovo biološko dijete.

Još osjetljivije su situacije kad se radi o zaštiti podataka posvojene djece druge etičke skupine, posebice romske, jer su romska djeca i inače nerijetko izložena stigmatizaciji, ponižavanju i zlostavljanju u svojoj okolini“, duboko je u probleme posvojitelja uronjen Siniša.

Čuvši samo djeliće iskustava i strahova ljudi koji su se odlučili za plemeniti cilj posvajanja, što iziskuje i hrabrost i žrtvu i odricanje, teško je ne zaključiti da je poražavajuće za cijelo društvo da je država prema njima zauzela maćehinski gard. Umjesto da im je podrška, država ih je svojim propustom i nečinjenjem učinila građanima drugog reda. Što se sve u ovoj zemlji činilo bez reda i broja, ispod žita i ispod stola!? U državi ogrezloj u korupciji, u državi u kojoj se zakoni prekrajaju bez kraja i konca, a prodaja mandata postala je glavna politička moneta, problem je eto dopuniti Zakon o OIB-u ili Obiteljski zakon da bi se zaštitilo 1100 posvojene djece! Što to govori o takvoj državi? Sve najgore!

„Znate, ne mora se čak ni mijenjati zakon, treba samo donijeti odluku kojom bi se jednokratno omogućilo da u roku od mjesec dana svi koji se javimo promijenimo OIB svojoj posvojenoj djeci“, kaže nam Siniša. „Ne mogu dokučiti zašto je država tako tvrda po tom pitanju. Alate ima, jer po novom se Obiteljskom zakonu posvojenoj djeci mijenja OIB, što znači da je potpuno besmislena teza Ivana Šukera, tvorca Zakona o OIB-u, da bi izmjena OIB-a za tih spornih 1100 djece narušila hrvatski porezni sustav. Jer se to i sada radi, dakle informatičko rješenje postoji, onda ga i primjeni nekom odlukom!“, decidan je Siniša da je rješenje na pladnju.

Priča treća

I Anamarija je dijete posvojeno u vrijeme dok je Obiteljski zakon iz 2015. bio suspendiran, pa posvojenici nisu imala pravo na novi OIB. Tako se i ona našla u paradoksalnom vrtlogu djece s tzv. dva identiteta. Njeni su roditelji iz iskustva drugih već znali što i gdje mogu očekivati, ali jedna je situacija za njih bila kap koja je prelila čašu i oni su se pismom obratili ministru unutarnjih poslova Davoru Božinoviću i tadašnjoj ministrici demografije, obitelj, mladih i socijalne politike, Nadi Murganić.

[Ispovijesti očajnih roditelja](#)

[EKSKLUZIVNO: Kako je potres dodatno pogošao poziciju zaštićenih najmoprimaca. Zašto se umiješao Milanović?](#)

Facebook

Sviđa mi se stranica

„Ono što nas je strahovito izbacilo iz takta i uzrujalo zapravo je činjenica da smo suprug i ja sve napravili po protokolu. Predajući nove osobne dokumente naše kćeri u MUP, pitali smo nadležne za OIB koji našu kćer detektira prema starim podacima. Oni su rekli da će taj OIB povući iz sustava, zaključiti ga te da se nigdje neće vidjeti. Okej, znala sam da ćemo imati problem u zdravstvenim ustanovama koje su dijete upisivale ručno u sustav na licu mjesta, kao što smo ne jednom i imali. Ali, mislili smo, nećemo imati problema barem u MUP-u, jer su rekli da će djetetov OIB deaktivirati. Uslijedio je opis Anamarije u školu za što nam je radi reguliranja plaćanja Programa produženog boravka, trebalo Uvjerenje o prebivalištu. U Policijskoj upravi Zagrebačkoj izdaje nam se uvjerenje koje navodi sljedeća prebivališta: 1) prebivalište za razdoblje prije posvojenja – adresa bioloških roditelja 2) prebivalište nakon posvojenja – suprugova i moja adresa.

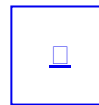
Službenik u Policijskoj upravi nije uopće htio s nama razgovarati, s obzirom da se Uvjerenje automatski generira iz sustava, temeljem OIB-a, to je jedino koje nam se može izdati! No, Uvjerenje formalno-pravno nije točno! Naša kćer, s našim prezimenom postoji od toga i toga datuma 2015. godine kada je upisana u maticu rođenih, dobila rodni list, izvod iz matične knjige rođenih, domovnicu i – novi život. Anamarija K. nikada nije živjela na prvo navedenoj adresi“, i danas se uzruja Anamarijina majka dok nam prepričava sustavne pogreške što ih proganjaju pet godina.

„Naravno da Uvjerenje s navedenim dvostrukim prebivalištem nismo odnijeli u školi nego smo ministrima Božinoviću i Nadi Murganić, među ostalim napisali: Razumijemo da Vaš sustav funkcionira na sistemu OIB- a i da se podaci u Uvjerenje povlače automatski, ali naše dijete nije broj! Mi trebamo Uvjerenje o prebivalištu za osobu Anamariju K., a ne za broj!

Dodatno, podaci o posvojenju predstavljaju službenu tajnu i tako se tretiraju u Centrima za socijalni rad. Preporuka nama u trenutku posvojenja bila je da podatke ne otkrivamo nikome, ni članovima uže obitelji, pa nam je totalno nejasno kako MUP te podatke nije adekvatno zaštitio. I zašto se u MUP-u, po dostavi svih relevantnih dokumenata o posvojenju, nije onemogućilo povezivanje i povlačenje ‘starih’ i ‘novih’ podataka. Oni bi trebali biti vidljivi samo najužem krugu korisnika, a ne širokim masama.

Nedavno je u javnost izašla priča o biološkom roditelju koji je preko OIB-a došao do nove adrese djece, a i iz ovog našeg primjera je više nego razvidno da su i SVI podaci naše djece dostupni svima koji imaju pristup OIB-u, i da su prijetnje njihovoj sigurnosti više nego ozbiljne!

Mi, roditelji Uvjerenje trebamo dostaviti osnovnoj školi u koju se naša kći upisuje, a škola će ga onda proslijediti Gradu, gdje će članovi nadležnog odbora odlučivati o našoj zamolbi. Broj osoba koje će Uvjerenje procesuirati je veći od 10. Neke od tih osoba nas poznaju, pa je veliki rizik da se nekome adresa bioloških roditelja učini zanimljiva, da ju zapiše ili

istraži! Nama kao roditeljima apsolutno je neprihvatljivo da takvo Uvjerenje pustimo u daljnju obradu. Anamarijini roditelji ishodili su ispravno Uvjerenje za svoju kćer, ali od tada više ni jednoj ustanovi ne dopuštaju da samostalno povlači iz sustava Anamarijine podatke, nego ih oni donose osobno. U eri digitalizacije, oni su, zbog sigurnosti svoga djeteta, primorani sve raditi težim putem, „pješice“.

„Osim što nam je neprihvatljivo da podatke naše kćeri netko drugi vidi i možda istražuje, jednako nam je neprihvatljivo da Anamarije dozna nešto što mi bi ju moglo uznemiriti na posve neprimjeren način. Ona ima pravo saznati svoje podatke, porijeklo, ime i prezime roditelja kada bude punoljetna i to preko Centra za socijalnu skrb, koji će procijeniti kada će je i kojom dinamikom sa čime upoznati. Imajući u vidu i nju i njezinu obitelj o kojoj oni u Centru nešto znaju“, ispričali su nam svoju priču Anamarijini posvojitelji.

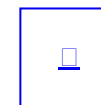
(U idućem nastavku: Adopta, udruga za potporu posvajanju, pripremila je ustavnu tužbu protiv Republike Hrvatske, jer krši čak četiri članka vlastitoga Ustava nereguliranim identitetom te pravnim i sigurnosnim statusom oko 1100 posvojene djece i njihovih posvojitelja / Čime se brane predstavnici institucija koje su zakazale, a što o takvim institucijama kaže aktivistica za prava djece i osnivačica Adopte, Diana Topčić Rosenberg)

Naslovna fotografija: Ilustracija

Foto: Pixabay

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

Facebook Comments

2 komentara

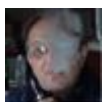
Sortiranje po: **Popular**

Dodajte komentar...

Romana Menalo

I da se tone može jednostavno ispraviti! Kao da nas ima milijardu! A ovoliko činovnika Hrvatskoj.... nepotrebnih..

Sviđa mi se · Odgovor · 1 tj.

Zdenko Padovan

Žalosno, ali ništa čudno uz idiotsku Vladu

Sviđa mi se · Odgovor · 1 · 2 tj.

Facebookov dodatak za komentare

456

Prethodna Objava

[Marin Miletić žestoko krenuo na Vojka
Obersnela: Prozvaao je i "velikog
kombinatora" Slavka Linića](#)

Sljedeća Objava

[Milanović i Plenković su na odmoru:
Evo gdje su se udobno smjestili na
trošak poreznih obveznika](#)

